

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

Slutrapport över Styrgruppens arbete med

Länsgemensam strategi med målbild och färdplan för God och Nära vård i Dalarna 2022-2030

Nedan beskrivs arbetet med att ta fram en länsgemensam strategi för God och Nära vård i Dalarna som Styrgruppen för God och Nära vård har utfört. Strategin återges i ett annat dokument.

Inledning

En stor omställning av hälso- och sjukvården, mot en God och Nära vård, pågår just nu i hela Sverige. Omställningen behövs i hela vårdkedjan för att vi ska klara den demografiska utveckling och invånarnas behov på ett bättre sätt. Vården ska vara likvärdig, personcentrerad och tillhandahållas på lika villkor för hela befolkningen. Det finns därför behov av att skapa en närmare, mer jämlik, jämställd och tillgänglig vård i hela landet.

Fokus ska flyttas från sjukdom och behandling till hälsofrämjande och förebyggande insatser nära invånarna. Omställningen och utvecklingen av en nära vård pågår på lokal, regional och nationell nivå. För att nå önskad utveckling behöver stat, regioner och kommuner arbeta med samma inriktning.

En mer tillgänglig, närmare vård kan tillsammans med nya sätt att arbeta innebära att resurserna kan användas bättre och därmed räcka till fler. Denna vård med primärvården som nav är inte en ny organisationsnivå. Omställningen berör hela hälso- och sjukvårdssystemet där individen är kärnan. Det handlar om ett nytt förhållningssätt, en gemensam fokusflyttning, där samarbete och samverkan mellan regioner och kommuner är avgörande.

Primärvården, som utförs av både region och kommuner ska utgöra ett nav i den nära vården och behöver samspela med den övriga hälso- och sjukvården, med den kommunala omsorgen och socialtjänsten samt andra intressenter som behövs utifrån individens perspektiv som skola, elevhälsa, ungdomsmottagningar, företagshälsovård, civilsamhället men även statliga myndigheter.

Källa: SKR

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

Den Nära vården behöver bestå av en kultur med tillit och samverkan, där var och en tar ansvar för sitt arbete och underlätta för steget före och efter, för att skapa en sammanhållen vårdkedja. Den Nära vården behöver växa fram utifrån regionala och lokala behov och förutsättningar för att säkerställa att rätt vård ges vid rätt tidpunkt och på rätt plats.

På många håll i landet samverkar nu region och kommuner för att gemensamt beskriva hur deras arbete med omställningen ska bedrivas.

Den Nära vården innebär en fokusflyttning inom fyra viktiga områden;

Organisation	→	Person och relation
Isolerade vård och omsorgsinsatser	→	Samordnat utifrån personens fokus
Passiv mottagare	→	Aktiv medskapare
Reaktiv	→	Proaktiv och hälsofrämjande

Källa: SKR

Bakgrund

Inom ramen för länets regionala samverkans- och stödstruktur (RSS) beslutade Länsnätverket för förvaltningschefer och Vårdsrådet under våren 2020 att bilda en Styrgrupp för ett framtagande av en gemensam strategi/färdplan för en God och Nära vård i Dalarnas län. Syftet med en läns-gemensam strategi/färdplan var att genom en god samverkan mellan huvudmännen samt en sammanhållen vårdkedja på regional och kommunal nivå kunna möta framtidens behov av anpassade tjänster och utvecklade arbetssätt så att patienter och brukare får den hjälp de behöver, oavsett huvudman.

Bakgrund Region Dalarna

Region Dalarna påbörjade ett omställningsarbete för en nära vård 2018 med ett pilotprojekt "Ny Nära vård Södra Dalarna". I projektet ingick primärvården i Avesta och Hedemora kommuner, delar av den specialiserade vården samt Avesta och Hedemora kommuner. Projektets syfte var att bygga ett lokalt hälso- och sjukvårdssystem som fungerar dygnet runt och som tydligt utgår från befolkningens och patienternas behov, med primärvården som bas, i samspel med den specialiserade vården och de två kommunerna.

I juni 2019 beslutade regionen att projektet "Ny Nära Vård" skulle upphöra för att övergå i ett gemensamt arbete "God och Nära Vård" för hela Region Dalarna. Tidigt under 2020 tillsatte

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

förvaltningschefen för hälso- och sjukvården en programorganisation för God och Nära vård. En programchef/projektledare och en utvecklingsledare anställdes och var direkt underställda hälso- och sjukvårdsdirektören för att arbeta med omställningen. Arbetet fokuserades på vårdnära service och på implementeringen av patientkontrakt. Projektledaren ingår nu i Styrgruppen God och Nära vård. Från och med slutet av 2021 har projektledarens tjänst omvandlats till en avdelningschefstjänst som sorterar in under hälso- och sjukvårdens ledningsstab.

Styrgrupp God och Nära vård

Styrgrupp God och Nära vård (GNV) består av tre chefsrepresentanter från kommunerna och tre från regionen. Styrgruppens uppdrag, från Länschefs nätverk och Valfärdsråd, var att arbeta fram ett förslag till en gemensam strategi/färdplan för God och Nära vård i Dalarna. En processledare anställdes för att driva på och samordna arbetet. Processledaren utgick ifrån länets regionala samverkans- och stödstruktur, RSS Dalarna, som drivs genom Avdelningen för hälsa och välfärd på Region Dalarna.

I uppdragsbeskrivningen för Styrgruppen förtydligas att: arbetet med framtagandet av strategin innefattar bland annat att:

1. Inhämta relevanta kunskapsunderlag som t.ex. omvärldsbevakning, inventeringar, kartläggningar, analyser m.m.
2. Genomföra inspirations- och kunskapsdagar för tjänsteledning och politiska företrädare
3. Formulera förslag till en länsgemensam målbild (vision)

Hela Länschefs nätverket har haft ett gemensamt ansvar för framtagandet av strategi/färdplan och Länschefs nätverket och Valfärdsrådet har löpande informerats av styrgruppen och varit delaktiga i deras arbete.

Styrgruppens arbete med framtagandet av en länsgemensam strategi med målbild och färdplan.

Styrelsens arbete kommer att beskrivas i text nedan. Utförligare texter och bilder som har använts som stöd i arbetet återfinns i Bilaga 1.

Styrgrupp God och Nära vård (GNV) uppdrag var tidsbegränsat och gällde i första hand till och med december 2021 men har blivit förlängt till och med februari 2022. Eftersom pandemin har påverkat möjligheterna till att träffas fysiskt har gruppens möten skett digitalt i Teams. Arbetet har under tidens gång kommit att liknas vid en resa mot målet för strategin i Dalarna.

Styrgruppen har sammanträtt digitalt varannan – var tredje vecka och mötena har planerats, beretts och efterarbetats av processledaren. Mötestiden har varat i 1,5 – 2 timmar och där emellan har deltagarna fått hemarbeten.

Antal styrgruppsmöten:

- 2020 - sju möten
- 2021 - 14 möten varav en heldag
- 2022 – två möten

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

Styrgruppsmedlemmarna har också deltagit vid informationsföredragningar på Länschefs nätverket och på Välfärdsrådet vid sju tillfällen.

1. Inhämta relevanta kunskapsunderlag som t.ex. omvärldsbevakning, inventeringar, kartläggningar, analyser m.m.

Samtliga i Styrgruppen har deltagit i SKRs Ledarskapsprogram Nära vård. Som ett stöd i sitt uppdrag har var och en läst in sig på användbart material såsom SKRs skrift *"Att driva omställningen till Nära vård – Handbok om att hantera komplexa system"* av Klara Palmberg Broryd skrivit samt rapporten från Hälsolabb *"Värde för vem" – Ett tjänstelogiskt perspektiv på invånarens värdeskapande i hälso- och sjukvård och socialtjänst*.

Processledaren har utifrån sitt uppdrag deltagit i SKRs Nätverk för Nära vård samt Nätverk Nära vård – kommunernas fokus. Dessa Nätverk har haft 12 digitala möten under 2021 där information om SKRs och landets arbete mot Nära vård har delgetts och diskuterats. Dessa informationskanaler har varit mycket värdefulla för styrgruppens arbete.

Styrgruppen har genomfört en inventering inom regionen och kommunerna över vilka arbeten som är kopplade till God och Nära vård inom kommunerna och regionens verksamheter och som är rapporterade till Socialstyrelsen utifrån Överenskommelsen God och nära vård 2020. Uppgifterna avsåg arbeten som bedrivits under 2021 eller som initierats före 2021. De rapporterade aktiviteterna har bedrivits gemensamt mellan region och kommunerna eller enskilt av region eller kommun. Pandemin har tyvärr bromsat upp möjligheterna till att initiera några nya utvecklingsarbeten under 2021.

Styrgruppen har även genomfört en omvärldsbevakning av God och nära vård arbete i landet. Man har informerat sig om alla 21 läns arbeten men har valt att fokusera extra på de fem län där regionen tillsammans med sitt läns kommuner har arbetat fram en läns gemensam plan för God och Nära vård: Kronoberg, Uppsala, Östergötland, Västmanland och Västernorrland.

2. Genomföra inspirations- och kunskapsdagar för tjänsteledning och politiska företrädare

Styrgruppen har arrangerat och deltagit i tre inspirationsdagar under 2021 som redovisas nedan. Utförligare rapport med grupparbetsresultat och bilder från Karin Grönberg, grafisk faciliterare finns i Bilaga 1.

Inspirationsdag 12 februari 2021

Dagen riktade sig till övergripande chefer inom kommunernas socialtjänst/omsorgsförvaltningar samt till divisionschefer inom regionen. 33 chefer deltog samt styrgruppens medlemmar och personal från RSS. Styrgruppen informerade om sitt uppdrag och om sina resultat med inventering och omvärldsbevakning. Dagen fortsatte med föreläsning från Helena Henningson SKR *"Goda exempel på nära vård"*, samt från Klara Palmberg Broryd, författare till *"Att driva omställningen till nära vård"*. Därefter följde grupparbeten med frågeställningen *"Vad vill du uppnå med God och Nära vård i Dalarna?"* samt *"Vad är ditt nästa steg för att bidra till omställningen av God och Nära vård?"*.

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

Inspirationsdag 28 april 2021

Målgruppen denna dag var förtroendevalda från Valfärdsrådet, Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU), Region Dalarnas hälso- och sjukvårdsnämnd (HSN) och Dalarnas kommuners kommunstyrelse-ordföranden (KSO). 35 politiker deltog samt styrgruppens medlemmar och personal från RSS.

Styrgruppen informerade även här om sitt uppdrag och om sina resultat med inventering och omvärldsbevakning. Man informerade också om inspirationsdagen för chefer. Programmet innehöll samma föreläsare och föreläsningar som den förra dagen. Grupparbetena denna dag ställde samma fråga som tidigare "Vad vill du uppnå med God och Nära vård i Dalarna?" samt en ny fråga "Vad är de viktigaste politiska kärnvärdena i framtagandet av målbilden för den Goda och Nära vården i Dalarna?".

Inspirationsdag 25 oktober 2021

Den tredje inspirationsdagen hölls efter att "Delrapport om arbetet till Färdplan – läns gemensam strategi för God och Nära vård i Dalarna" hade presenterats och inriktades på att fortsätta med strategins färdplan med uppföljning/indikatorer och implementering.

Målgruppen för dagen var övergripande chefer inom kommunernas socialtjänst/omsorgsförvaltningar, divisionschefer inom regionen samt förtroendevalda från Valfärdsrådet, Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU), Region Dalarnas hälso- och sjukvårdsnämnd (HSN) och Dalarnas kommuners kommunstyrelse-ordföranden (KSO). Totalt deltog 53 chefer och 25 politiker samt styrgruppens medlemmar och personal från RSS.

Styrgruppen informerade om arbetet och resultatet med Delrapporten och dess Mål och delmål (Nära begrepp).

Programmet innehöll filmer med föreläsning av Klara Palmberg Broryd, "Hur du lyckas i komplexa system" samt "Hur leda helheten", föreläsning om "Uppföljning och indikatorer" av Helena Henningson SKR samt föreläsning av Dag Norén, Governo, om "Samverkan över gränserna". Dagen innehöll även grupparbeten om delmålens Nära begrepp samt om implementering och samverkan.

3. Formulera förslag till en läns gemensam målbild (vision)

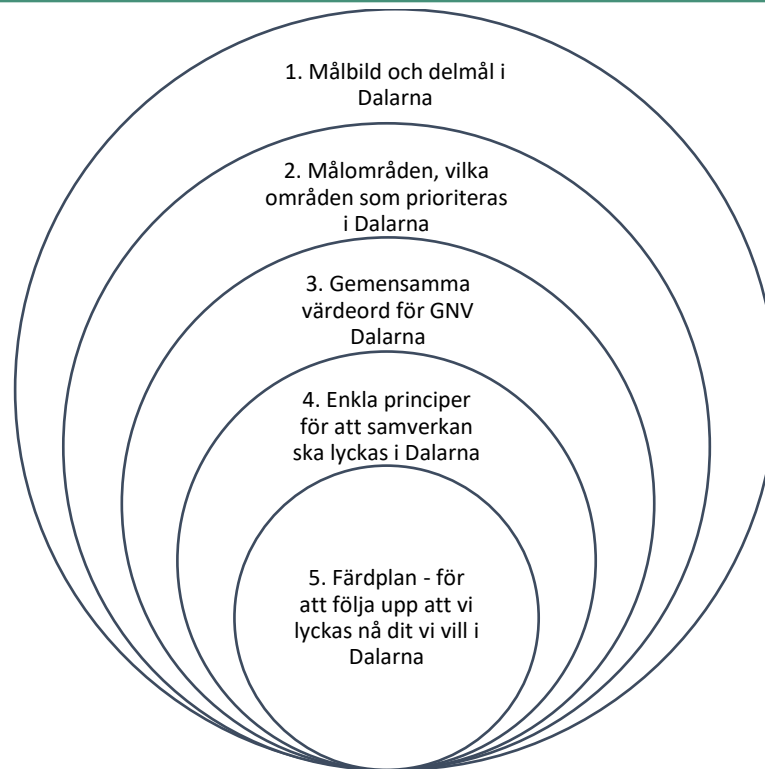
Styrgruppen sammanställde och bearbetade framkomna resultat, dels från inventeringen i Dalarna, dels från omvärldsbevakningen av de fem län som arbetat fram en läns gemensam strategi och plan samt från de två första inspirationsdagarna (se ovan). Sammanställningen och resultaten tillsammans med styrgruppens kunskap inom hälso- och sjukvårdsområdet kom att utgöra grunden för att arbeta fram länets strategi.

Styrgruppen träffades för målbildsarbete under en heldag. För att skapa förutsättningar för ett visionärt och kreativt perspektiv, då mötet bara kunde genomföras digitalt, medverkade Karin Grönberg som visualiserade allt som kom upp under diskussionerna. Dessa bilder visades löpande under tiden så att gruppen enklare kunde fånga upp de viktigaste delarna och därigenom skapa förslagen till målbild, delmål, målområden, gemensamma värdeord och enkla principer för samverkan. Se Bilaga 1.

Styrgruppen formulerade nedanstående schematiska modell att arbeta efter.

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

1. Målbild och delmål för Dalarna

I målbilden använde Styrgruppen ord som man tänkte kunde skapa mervärde för medborgarna och som också har använts av både förvaltningschefer och förtroendevalda politiker under inspirationsdagarna. Huvudmålet, målbilden för Dalarnas resa bröts ned i fem delmål som sen ska kunna mätas för att se om vi är på rätt väg mot målet. Delmålen är också beskrivna med ord som är hämtade från diskussionerna på inspirationsdagarna.

Gemensam målbild med fem delmål för Region Dalarna och länets 15 kommuner

Nära genom hela livet – gemensamt tillsammans

Nära för mig – Nära för alla – Nära i hela Dalarna – Nära mellan oss – Nära till hälsa

- **Nära för mig**
 - *Alla invånare i Dalarna ska bli bemötta med respekt samt tilltro och ska uppleva utökade möjligheter till medskapande och delaktighet utifrån sin förmåga och sina behov.*
- **Nära för alla**
 - *En mer tillgänglig, jämställd och jämlik vård för barn och unga, för dig mitt i livet och för dig som är äldre.*
- **Nära i hela Dalarna**
 - *En mer likvärdig tillgång till personcentrerad vård i hela länet oavsett var individerna bor med hjälp av nya och utvecklade lösningar som gagnar individerna.*

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

- *Nära mellan oss*
 - *Stärkt samverkan inom och mellan länets kommuner och Region Dalarna som präglas av tillit och prestigelöshet för invånarnas bästa.*
- *Nära till hälsa*
 - *Ett mer hälsofrämjande och förebyggande arbete i Dalarna utifrån var varje enskild individ befinner sig i livet.*

2. Förslag i Delrapporten. Målområden – Strategiska områden i Dalarna

Utifrån delmålen såg Styrgruppen att det inom det samordnade arbetet med kunskapsstyrningsorganisationen i Dalarna fanns programområden (LPO), där både kommun och region var representerade och som skulle kunna förvalta de frågor som rörde delmålen inom sina respektive uppdrag. Utifrån att de lokala programområdena var väldigt nya och inte har kommit igång fullt ut inom sina specifika områden så valde Styrgruppen att inte ta med målområden i den färdiga länsgemensamma strategin.

3. Viktiga gemensamma värdeord för God och Nära vård i Dalarna

På de två första inspirationsdagarna ställdes frågan om vad man ville uppnå med God och Nära vård i Dalarna. Utifrån dessa svar har Styrgruppen samlat de ord som flest personer skrev upp.

Samarbete - Samverkan – Tillsammans – Trygghet – Individen i centrum - Närhet – Effektivitet – Enkelhet – Jämlikhet

Styrgruppen använde sig av dessa ord för att förtydliga delmålen. Se Bilaga 1.

4. Enkla principer för att vår samverkan ska lyckas

För det fortsatta arbetet, som måste ske gemensamt, är samverkan avgörande för att skapa en helhetslösning. Det är inte alltid helt tydligt vem som har ansvar för vad och ofta går ansvaren ihop och är gemensamma – tillsammans måste därför kommunen och regionen i samverkan skapa en bra helhetslösning för den enskilde, utifrån dennes behov.

För att lyckas med omställningsarbetet i Dalarna har följande enkla principer för samverkan tagits fram gemensamt under inspirationsdagarna:

- *Vi utgår ifrån individernas olika behov och bjuder in till delaktighet*
- *Vi lyssnar på varandra*
- *Vi är prestigelösa och visar tillit till varandra*
- *Vi är modiga och vågar ta beslut*
- *Vi lär av varandra och reflekterar tillsammans*

5. Färdplan för en God och Nära vård i Dalarna

För arbetet med denna sista viktiga del av strategin tog styrgruppen hjälp av regionens avdelning för God och Nära vård samt en Utvecklingsledare från RSS. Gemensamt beslutades, utifrån resultatet av den sista inspirationsdagen, att strategin skulle belysa två delar. Del ett som rör målbild, delmål och enkla principer för samverkan samt del två som är en färdplan. Det beslutades då också att byta namn på strategin från "Färdplan – länsgemensam strategi för God och Nära vård i Dalarna" till "Länsgemensam strategi med målbild och färdplan för God och Nära vård i Dalarna". Innehållet i Färdplanen arbetades fram under flera gemensamma möten och utmynnade i nedanstående: (se även i Bilaga 1).

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

- Färdplanen ska på ett övergripande sätt beskriva hur mål och delmål uppnås - kartan för vår gemensamma resa. Den ska ge en övergripande beskrivning av implementering, lokala samverkansarbetet, årlig uppföljning (nyckeltal, aktiviteter, självskattning), regionalt stöd med regional årsrapport och länets systemledning.
- Styrgruppen anser att en viktig förutsättning för en lyckad implementering av strategin med målbild och färdplan är att det sker en samverkan mellan huvudmännen. Det lokala samverkansarbetet ska beskrivas i lokala planer för God och Nära vård.

Uppföljning av det lokala och regionala arbetet är också viktigt för att följa upp hela omställningen och säkerställa att vi förflyttar oss i rätt riktning. Uppföljning är även en viktig drivkraft i implementeringen av strategin. En regional redovisning kommer årligen att sammanställas utifrån rapporterade resultat från lokal nivå och regionala analyser.

Systemledning

En systemledning ansvarar för hela omställningens implementering, resultat, uppföljning och utveckling men ska inte styra i arbetssätt, vad och hur saker görs och framför allt inte i andras organisationer. Utifrån omställningen till God och Nära vård bör en systemledning bestå av ytterst ansvariga politiker och tjänstepersoner för socialtjänst och hälso- och sjukvård, samt även andra ansvariga förtroendevalda och tjänstepersoner i ledande ställning inom organisationerna. Beskrivning av detta finns i SKR:s skrift "*Att driva omställningen till Nära vård - Handbok om att hantera komplexa system*".

Beslutad systemledning för Dalarna finns beskrivet i strategin.

Lokal plan för God och Nära vård

Styrgruppen menar att den lokala planen ska tas fram i en gemensam process av kommunen och regionen i den enskilda kommunen, tillsammans i flera kommuner och ska beskriva hur arbetet görs i praktiken, i samverkan (*vilka aktiviteter, när, hur, av vem och hur det följs upp*). Som ett stöd i arbetet hänvisas till SKR:s skrift "*Att driva omställningen till Nära vård - Handbok om att hantera komplexa system*" speciellt i del 3 med tillhörande frågor 11 till 24.

Årlig uppföljning

Då strategin beskriver att omställningen, vår resa mot God och Nära vård, rör både struktur och kultur behöver vi använda oss av flera redskap för att kunna följa helheten.

Därför rekommenderar styrgruppen tre olika uppföljningsätt:

1. **Nyckeltal och indikatorer** – här pågår ett nationellt arbete med att ta fram mått som kan följa omställningsarbetet. Styrgruppen lämnar i strategin därför *exempel* på nyckeltal, kopplat till varje delmål, som för närvarande kan användas i uppföljningsarbetet.
2. **Självskattning** – här ska verksamheten ta ställning till om påståenden kopplade till delmålen stämmer in på den egna verksamheten. Utifrån svaren får verksamheten "poäng" som visar var det finns styrkor och utmaningar i omställningsarbetet.
3. **Aktiviteter** – de frågor som styrgruppen föreslår att verksamheten ställer sig är:
 - Vilka aktiviteter som genomförts och vilka resultat har uppnåtts?
 - Utifrån reflektion av lärdomar, vad har varit framgångsfaktorer och utmaningar i omställningsarbetet?
 - En bedömning av hur arbetet fortgår för att nå målbilden och delmålet?

2022-01-17

Styrgrupp God och Nära vård (SGNV)

Regionalt stöd

Ett regionalt stöd i omställningsarbetet är en av flera viktiga förutsättningar för att lyckas i länet som helhet. Det kan bidra med ett helhetsperspektiv på omställningen avseende framgångar och utmaningar, sprida goda resultat och skapa stabilitet över tid. Hur det regionala stödet kommer att utformas beskrivs utförligare i strategin.

Text, form och layout

När hela arbetet med innehållet i strategin var klar har arbetet fortsatt för att slutföra texter, form och layout. Regionen och RSS har gemensamt anställt en kommunikatör för God och Nära vård som har hjälpt till med det slutgiltiga resultatet. En konsultbyrå har också bidragit med layoutstöd.

Styrgruppen avslut och deltagande

Styrgruppen har fullföljt sitt uppdrag och kommer att lämna över

Länsgemensam strategi med målbild och färdplan för God och Nära vård i Dalarna 2022-2030

till Länschefsnätverket 28 januari och till Valfärdsrådet 23 februari för beslut. Därefter skickas strategin ut till länets kommuner och Region Dalarna för efterföljande politiska beslut.

Styrgrupp God och Nära vård har bestått av;

- Anna Nurmilehto, Resultatenhetschef Vård och Omsorg, VC HSL – Avesta kommun
- Pernilla Elings-Pers (Andersson), Verksamhetschef HSL och Särskilt boende – Ludvika kommun
- Marie van Geffen Blomberg, Avdelningschef - Sociala sektorn, äldreomsorg, VC HSL – Leksands kommun – slutade i maj 2021
- Susanne Magnusson, Verksamhetschef Medicinkliniken - Region Dalarna
- Charlotta Borelius, Bitr. divisionschef Primärvård - Region Dalarna
- Jeanette Hjortsberg, Divisionschef Psykiatri - Region Dalarna – slutade i maj 2021
- Annika Olofsson, Projektledare God och nära vård - Region Dalarna – började i maj 2021

- Ewa Welén, Processledare, RSS, Hälsa och välfärd, Region Dalarna
- Maria Högvist, Utvecklingsledare, RSS, Hälsa och välfärd, Region Dalarna